

2029 Scougal t.m

POSITIONES ALIQUOT THEOLOGICARUM

D. B.

Objecto Cultus Religionis

Quas A. P. D. O. M. tertio id. Aug. 1674.

in Academia RY GIA Aberdonensi. Propugnabit

HENRICUS SCOUGAL Presbyter, & designatus S. S.

Theologie Professor. Disputationem moderante

Erudiciss. & Clariss. Viro, D. IOHANNI MURRAY

Theologie Professore meritissimo, & Universi-

tatis Aberdonensi Rectore magifico.

Statuta sunt inter homines dei sui & homini honoris discrimina, cum multis aliis rebus, tum templorum adificatione, statuarum excellentia. Divi enim delubra consecrantur, sacra faciunt, & libantur: Rursus huius Deorum sunt, laudes hominum sed non cum adoratione coniungit. — Arrianus de expediet. Alexandri pag. 36.

Castius dii sine simulacris observantur, quique primo simulacra Deorum populo posuerunt, ii civitatibus suis & metum dempserunt & iram eo addiderunt. — Varro apud Aug: lib. 4, de civ. Dei cap. 31.

Equum, tam amentem esse putat, qui illud quo vescatur, credat esse Deum — Cic. de natura Deorum lib. 3.

E Typographæo IOANNIS FORBESII Junioris,
URBIS & UNIVERSITATIS Typothetæ.
Anno Dom. M. DC. LXXIV.

Reverendissimo in Christo Patri,

J A C O B O

Providentia Divina SANCTI-ANDREAE

ARCHIEPISCOPO

Totius SCOTIÆ-PRIMATI Venerando,

& REGIÆ-Majestati a secretioribus consiliis

Mæcenati plurimum honorando,

Exiguum hoc summe observantia monumentum.

D. D. C. Q.

Clementiæ ejus devotissimus,

HENRICVS SCOUGALL

Propositiones Theologicae. VI

D E

Objecto cultus Religiosi.

NE clausis (quod dicitur) oculis, andabatarum more contendamus, statuendi sunt primò celeberrimæ hujus controversiæ termini, ut quid cultus importet, unde desumenda sit illius mensura, & qualis denique sit qui *Religiosi* nomine insignitur, perspicue innotescat.

Qui cultus præcise spectati naturam pressius intuetur nihil aliud esse reperiet quam agnitionem perfectionis, aut excellentiæ in illo cui exhibetur, cum tali animi submissione, quæ huic excellentiæ correspondeat; sic scilicet Angeli, sic animæ separatæ Deum, gloriosum, adorant. Nobis vero qui non rationalibus duntaxat facultatibus, sed & organis quoque corporeis instructi sumus congruum est & solenne tales animi affectus voce, gestu, aliave actione manifestare; unde cultus interni externique distinctio exurgit.

II. Cultus interni varietas a perfectionum quas agnoscimus, & submissionis quam præstamus diversitate dependet; sic alia est cultus species quæ Deo ter optimo maximo deferatur, dum omnimodam ipsius infinitudinem piè suspicimus, animam.

(4)
animamque totam sanctissimæ ejus voluntati prosteramus;
alia que creaturae tribuitur; dum varias quas Deus ipsis in-
dedit perfectiones agnoscimus, congruam singulis obser-
vantiam exhibemus.

III. Externi cultus ratio vel a divino instituto vel ab ho-
minum consuetudine est exigenda: atque sicut alia sunt ho-
noris exercitia, quorum tota species Deo appropriatur, ut
sacrificia, sufficiens libamina; sic alia licet ex se communiora
iis tamen circumstantiis nonnunquam vestiuntur, ut soli di-
vino numini exhiberi debeant.

IV. *Cultus Religiosi* nomine non intelligimus omnem qui
ad religionis imperium exercetur, qualis esse debet qui pa-
reanti aut magistratui deferatur; neque illum qui pro objecto
formali religionem habet, ut cum homines sanctos ob pie-
tatem veneramur: sed internum quidem cultum appellamus
Religiosum, si perfectionis plusquam creaturæ agnitionem, aut
absolutam animæ submissionem involvat; Externum au-
tem si vel gentium consensu Deo consecratus sit, vel ab ipso
peculiariter vendicatus.

V. Merito ecclesiæ reformatæ doctores cultus religiosi
distinctionem in *latriam*, *duliam* & *hyperduliam*, prout a
pontificis usurpatur, reficiunt, utpote quæ mandatum divi-
num ludibrio propinet, & gentiliū quoque cultui excusatio-
nem prætexat. Certe *Dulias* & *Latrias* vocabula in scrip-
turis sacris promiscue usurpantur, & Galatis vitio vertitur
quod *Duliam* exhibuerint iis qui natura non erant *Dii*.

VI. Hisce nunc præmissis certo concludimus nulli nisi
Glorioso Deo, Patri filio & Spiritui Sancto, absque læsæ maje-
statis divinæ crimine, cultum religiosum, sive externum sive
internum exhiberi posse; cumque Deus sese hac in re zelos
typum profiteatur summopere cavendum ne quovis præ-
textu vel tantillum ex illius gloria delibemus.

VII. Qui sanctis angelis aut hominibus defunctis templa
consecrant, altaria erigunt, thus adolent, vota nuncupant
aut

Gal. 4. 8.

Math. 4. 10.
Lactan. lib. 1.
divin. instit.
cap. 30.
Milar. de trin.
8. Axiom. 10. 5.

(5)
aut ab iis petunt & expectant, quæ solus Deus largiri potest, idololatrias tñ manifeste tenentur. Et profectò plurimæ quæ in ecclesia Romana celebrantur supplicationum formulæ hoc nomine veniunt damnandæ: Frustra autem ad inauditas, nescio quas, loquendi figuras confugiunt; cum schemata rhetorica non sint usque quaque arbitraria, & ad libitum confingenda, sed sicut logica eos duntaxat modos admittit qui ad bene disserendum inserviunt, sic Rhetorica illas tantum figuras; quæ ad bene dicendum conducunt. Absurdissima autem esset loquendi formula, ab aliquo petere ut gratiam vitamque æternam concedat, eo solum sensu, ut Deum pro nobis interpellet: Quod alicubi notat magnum Cantabrigiæ decus *Henricus Morns*. Quin qui omnipotentiam, aliasque numinis proprietates creaturæ tribueret, ad hyperbolen, vel ironiam pari ratione recurrere posset.

VIII. Cum nusquam constet voces, & cogitationes nostras Angelis aut beatis animabus a Deo revelari, abstinendum prorsus ducimus ab omni eorum invocatione etiam illa qua petitur ut precibus suis nos apud Deum adjuvent: Ne *nagdyvustus* aut indefinitam quandam præsentiam iis adscribendo, in Idololatriam incidamus: Exploso autem sanctorum in coelis agentium cultu, corruet proculdubio ossium, cinerum, aliarumque, si quæ sint, reliquiarum superstitiosa veneratio.

IX. Proximo loco considerandus occurrit religiosus ille cultus, qui magno cum judæorum scandalo, & christianorum opprobrio, sacris, ut vocantur, imaginibus exhiberi solet: Atque imprimis vehementer pertendimus, gloriosum numen quod nec sensibus usurpari nec animo comprehendi potest, nulla effigie, aut simulacro representandum esso.

Quis enim assimilabimus ipsum aut quam imaginem ponemus illi? Immo huiusmodi Imaginum usus non purioribus tantum christianissimi sæculis sed & quibusdam etiam gentilibus suspectus fuit & exosus. *Qui nec cohiberi parietibus deos, nec in ullam*

lib. 40. 187

Tacit. de Ger- *ullam humanioris speciem assimilari posse arbitrabantur.* I. B. G.
 I. manis.

X. Iconolatria Romana, quibuscunque distinctionum.
 La vis vestiatur, in secundum decalogi præceptum manife-
 feste impingit & qui Imagines propter Deum, vel Deum.
 Per imagines adorant, ejusdem plane criminis rei sunt quod
 Exod. 31. *Aaroni, Micha, Ieroboamo*, Idololatrias nomine impugatur:
 2. Iudic. 17.3. Nec quidquam hac in parte a pontificiis prærenditur, nisi
 1. Reg. 12. quod peritiorum saltem, Ethnicorum cultui accomodari
 possit.

Vasq. 3. Tom
 disp. 108.
 Bell. de Imag.
 lib. 2. cap. 24.

XI. Quam perplexis difficultatibus semet involvant qui
 jugo Romano colla subiciunt vel inde constare potest, quod
 acriter adhuc nec sine convitiis contendant istius ecclesiæ
 doctores, eodemne, an diverso honoris genere, Imagines
 cum prototypis adorari debeant, hinc hæreseos patrocini-
 um, illinc iconolatrias crimen sibi met invicem exproban-
 tes. Proh deffendam miseræ plebis conditionem quæ ut
 Idololatriam effugiat omnes subtilium hominum argurias ca-
 pere & perpetuo attendere tenetur: Deinde quamcunque
 partem amplexa fuerit summorum tamen doctorum judicio
 gravissimè delinquet.

Coster. enchir.
 contr. cap. 8.
 de Eucharist.
 pag. 308.

XII. Cultum religiosum turpissimè prostituunt qui ex
 concilii tridentini decreto sacræ eucharistiæ symbola, latrinas
 (ut ipsi vocant) cultu adorant, nupero, & primævæ ecclesiæ
 inaudito transubstantiationis dogmati innixi, quod si minus
 solidum deprehendatur: (id est si vel sensuum testimonio,
 vel rectæ rationi vel sacræ denique scripturæ fides adhibenda
 sit) confitentes habebimus reos, non inferioris notæ ponti-
 ficios. Quin cum ex ipsorum sententia, stupenda illa Meta-
 morphosis a sacerdotis intentione dependeat, populo nun-
 quam constare poterit panisne merus, an ipse Christus a-
 dorandus proponatur.

Taylor libert.
 proph.

XIII. Benigne nimis cum pontificis agunt ex nostris
 nonnulli qui *apoteλεσμα* crimen elevare conantur, pravam
 cui nititur hypothesin excusationis loco proferentes: Quod
 si

si ad amolendum Idololatriæ reatum sufficiat quod panem ideo tantum adorant, quia Christum esse putant, ne is qui dem qui solem pro Deo coleret simili prætextu destitueretur, ut clare probat invictissimus ille reformatæ religionis athleta *D. Edwardus Stillingfleet.*

Spalat. de rep.
eccl. Forbes
cōsid. modest.

lib. de Idol.

XI V. Laterem lavat vir clarissimus *Herbertus Thorndick*, dum turpissimam hanc maculam ecclesiæ pontificiæ eluere conatur, neminem existimans idololatriæ obnoxium, qui numinis simplicitatem & immensam ab omni creatura distantiam serio agnoscit: quasi vero humanæ infirmitatis non sit plura temere admittere quæ sibi invicem repugnant, & ea sæpius perpetrare quæ a recte positis principiis longissime abhorrent. Quod si Deum pro summo bono agnoscentes, animi tamen affectus creaturis sæpenumero mancipamus, quid impedit quo minus illi qui Deum unum esse credunt divinos nihilominus honores pluribus communicare possint? Sed condonandum tanti viri charitati, & ardentissimo quo flagrabat Christianæ pacis studio si facilius sibi persuaserit quod tam impensè cupiebat. Maxime cum re melius pensatâ, palinodiam tandem eccinuisse referatur.

X V. Ex dictis constare potest, funestum hoc & deplorandum schisma quo misere lacerata est Resp: Christiana; Romani episcopi sectatoribus imputandum esse, qui tam multifariam idololatriam communionis suæ prætiū constituunt: & ad saniora quæ toties offeruntur consilia, pentus obsurdescunt, ecclesiam autem nostram, non sine justa ratione, & gravi necessitate, a tantæ impletatis contagio secessisse.

